

Styre: Fakultetsstyret ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Styresak: 25 / 2017

Møtedato: 18.04.2017

Dato: 24.03.2017

Arkivsaknr: 2017/928-

HAGRN

Forskerutdanningsmelding 2016

Bakgrunn

Forskerutdanningsmeldingen for Det samfunnsvitenskapelige fakultet gir en overordnet vurdering av forskerutdanningen som tilbys ved fakultetet.

Oppfølging av fakultetets prioriteringer for forskerutdanningen. Forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsinger.

Fakultetet har fulgt opp prioriteringer omtalt i forskerutdanningsmeldingen for 2015 ved å nedsette en arbeidsgruppe som fikk i mandat å kartlegge tiltak som kan sikre bedre gjennomføring og hindre frafall i forskerutdanningsløpet. Etter rapportens høring på instituttene ble tiltakene implementert i et utfyllende reglement. Tiltakene skal sikre tettere oppfølging og integrering av kandidatene fra opptak til disputas. Som eksempler kan nevnes rett på oppstartsamtale, integrering i et forskningsfelleskap, tilbud om regelmessige ph.d.-seminarer, konkretisering av innholdet i midtveisevalueringen, tiltak for oppfølging av forsinkede kandidater, og generelt tydeligere stadfesting av ansvarsfordeling mellom særlig veileder, instituttleder og kandidat.

En annen prioritering var å kartlegge hvor våre kandidater arbeider som et ledd i å synliggjøre karriereveier for ph.d.-kandidater. Fakultetet har så langt produsert kandidatprofiler for synliggjøring på nettsidene for forskerutdanning. FA har meldt at det planlegges en alumnisurvey. Etter denne er gjennomført ønsker fakultetet å videreutvikle karrieresider rettet mot doktorgradskandidatene.

Instituttene melder at forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsinger i høy grad sikres for alle kandidater ved deres integrering i forskningsgruppene/profilområdene til instituttene. I tillegg blir det gjort strategiske vurderinger ved ansettelse av nye stipendiater knyttet til aktuelle satsningsområder. Vi har også stadig flere stipendiater knyttet til eksternt finansierte prosjekter. Fakultetet vil i denne sammenheng særlig trekke frem det ERC-finansierte prosjektet *Eglitarianism: Form, Processes, Comparisons*, som utgjør grunnstammen i *Egalitarianism Research Group* (ERG) ved Institutt for sosialantropologi. Prosjektet har integrert 5 stipendiater som i tillegg til tett tilknytning til forskningsgruppen også får et tilpasset kursopplegg i sin opplæringsdel. Institutt for sammenliknende politikk har også stipendiater som er integrert i forskningssatsninger knyttet Medborgerpanelet og en rekke andre eksterntfinansierte prosjekter. Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap trekker frem hvordan en satsning på forskerutdanningsprogram i Sør Asia har bidratt til en rekke gjesteopphold på instituttet, som igjen har dannet grunnlag for forskningsprosjekter og satsninger. Dette viser hvordan forskerutdanningsrelaterte programmer og nettverk også kan danne grunnlag for forskningsprosjekter.

Opptak, gjennomstrømming, frafall, disputaser og underkjenninger

I 2016 tok fakultetet opp 21 nye kandidater til forskerutdanningen. 13 av disse er universitetsstipendiater.

Fakulteter hadde 19 disputaser i 2016. Til sammenligning hadde vi 28 disputaser i 2015. Gjennomstrømmingstallet for 2016 er på 3,8 år netto (den totale tiden kandidaten har benyttet i forskerutdanningen fra opptak til innlevering, fratrukket pliktarbeid, permisjoner etc).

Fakultetet har fortsatt en høy prosentandel underkjente avhandlinger. I 2016 fikk 4 ph.d.-kandidater (21 %) underkjent sin avhandling etter første innlevering og en dr.philos kandidat fikk underkjent sin 2. gangs innlevering. I 2015 var det kun 2 underkjenninger (7 %), men snittet de siste 4 årene er nær 20 %. Med få enkeltunntak leverer alle inn avhandlingen på nytt og får godkjent 2. innlevering. Selv om de fleste underkjenninger ender med fullført grad, anser fakultetet den høye underkjenningsprosenten som svært uheldig. Først og fremst personlig for den enkelte ph.d.-kandidat, men også for fakultetet. Fakultetet arbeider for en rekke tiltak for bedring.

Tiltakene fra den overnevnte arbeidsgruppen, som resulterte i et utfyllende reglement, har til hensikt å sikre bedre integrering av kandidatene i fagmiljøene, tettere oppfølging underveis, og på sikt lavere sannsynlighet for underkjente avhandlinger.

Innføringen av minst to veiledere per kandidat og gjennomføringen av midtveisevaluering er tiltak instituttene fortsatt trekker frem som virkemidler mot underkjenninger. I tillegg peker flere institutter på sluttseminar som et viktig tiltak. Denne kvalitetssikringen er særlig viktig for kandidatene som arbeider med monografier. I artikkelbaserte avhandlinger, der flere artikler er publisert underveis, blir kvalitetssikringen i større grad gjort underveis.

Veilederopplæring og karriereveiledning

Tall fra UiBs fremdriftsrapport for ph.d.-kandidater i 2016 viser at 89 % av kandidatene er fornøyd eller svært fornøyd med sitt veilederforhold.

Fakultetet har ved flere anledninger drøftet veilederopplæring i forskerutdanningsforum, og bedt om innspill i instituttens forskerutdanningsmeldinger. I tillegg har e-kurset (opplæring i formelle prosedyrer som styrer forskerutdanningen) blitt presentert for forskerutdanningsforum og drøftet med tanke på nytteverdi for nye- og etablerte veiledere. Fakultetet vil i 2017 tilpasse e-kurset til et egnet format for våre veiledere.

Fagmiljøene rapporterer i stor grad at veiledningen fungerer bra og ivaretas i ulike fora for uformell veilederopplæring, som forskningsgrupper, stabsseminarer og veiledningsforum. Egne ph.d.-koordinatører i staben har ofte et særskilt ansvar for å løfte veilederkompetansen, og seniorer fungerer som mentorer for yngre veiledere. Fakultetet mener derfor at veilederopplæringen blir vel ivaretatt.

Internasjonalisering

Alle ph.d.-kandidater ved fakultetet oppfordres til å gjennomføre et utenlandsopphold ved relevante forskningsinstitusjoner og fakultetet har egne støtteordninger for dette. Samarbeid med internasjonalt anerkjente forskningsmiljø og nettverksbygging gjennom deltakelse på workshops og konferanser er vanlig i de fleste av våre fagmiljø. Selv om ikke alle ph.d.-kandidater reiser på forskeropphold, er likevel de fleste aktive i internasjonale nettverk som vi

på sikt mener er viktig for å øke mobiliteten blant kandidatene. Flere institutter bidrar fast i tilknytning til internasjonale forskerskoler og utvikling av internasjonale kurs.

I 2016 ble det jobbet aktivt med tiltak som bedrer rekrutteringen av dyktige, internasjonale kandidater ved å satse sterkere på internasjonale utlysninger og formidling via etablerte nettverk. Avviklingen av kvoteordningen trekkes frem av flere institutter som negativt for internasjonaliseringsarbeidet.

Forslag til vedtak:

Styret ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet slutter seg til forslaget til forskerutdanningsmelding 2016.

Knut Helland
dekan

Alette Gilhus Mykkeltvedt
fakultetsdirektør

Vedlegg: instituttenes meldinger